

רשומות

הצעות חוק

30 ביוני 1963

571

ח' בתמוז תשכ"ג

עמוד

332

חוק הארכיונים (תיקון), תשכ"ג—1963

חוק הארכיונים (תיקון), תשכ"ג-1963

- תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק הארכיונים, תשט"ו-1955¹ (להלן - החוק העיקרי), בסופו, יבוא
"מוסד ממוסדות המדינה", לרבות תאגיד ממלכתי או ממשלתי שראש הממשלה הכריז עליו
כצו כמוסד המדינה לענין חוק זה."
- הוספת סעיף 3א
2. אחרי סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:
- 3א. (א) מספר חברי המועצה שיהיו מנין חוקי בשיבות המועצה ייקבע
בתקנות.
(ב) המועצה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה שלא נקבעו
בתקנות."
- תיקון סעיף 4
3. בסעיף 4 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) כל חומר ארכיוני של מוסדות ממלכתיים שקדמו להקמת מדינת
ישראל וכל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות
מקומית שנפסק קיומם ואין מוסד אחר יורש את מקומם, וכל חומר אחר
של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית שאינו צריך לשימוש
עוד ושלא ניתן לבערו לפי התקנות, או שאין בדעתם של המוסד או של
הרשות המקומית לבערו, אף שניתן לבערו לפי התקנות - יופקד בגנוז."
- תיקון סעיף 10
4. בסעיף 10 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), בסופו, יבוא:
"ויכול שהגבלה תהיה לפי סוגו של חומר ארכיוני ולפי תקופה קצובה
מזמן היווצרו";
- (2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:
"(ג) הגנוז, בהסכמת המועצה, רשאי לציין חומר ארכיוני כסודי -
מטעמי בטחון המדינה, וכחשאי - מטעמים אחרים, ולהטיל הגבלות
מיוחדות על העיון בחומר ארכיוני מן הסוגים האמורים."
- החלפת סעיף 11
5. במקום סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:
11. הגנוז רשאי לתת לכל דורש העתקים, בין בכתב ובין בצורה אחרת,
מכל חומר ארכיוני המופקד בגנוז שאין הגבלות עיון חלות עליו; העתקים
יינתנו תמורת אגרות שייקבעו בתקנות, ואם לא נקבעה אגרה - תמורת
תשלום הוצאות ההעתקה, לפי חשבון הגנוז, או מי שהוסמך על ידיו,
בתנאים שנקבעו בתקנות."

1 ס"ח 171, תשט"ו, עמ' 14.

"(א) חומר ארכיוני שלדעת הגנו אין צורך עוד לשמרו. רשאי הוא לבערו כעבור שלשים יום מיום שניתנה לחברי המועצה הודעה על הכוונה לבער את החומר, ואם החומר הופקד על-ידי מוסד ממוסדות המדינה או על ידי רשות מקומית – אחרי הודעה כאמור גם לאותו מוסד או אותה רשות מקומית. ורשאי הגנו לפי שיקול דעתו, גם לפרסם הודעה כאמור ברשומות; הובעה תוך שלשים יום מיום ההודעה או הפרסום התנגדות לביעור – תכריע המועצה."

דברי הסבר

1. קיימים תאגידים ממשלתיים שהחומר הארכיוני הנמצא ברשותם, מן הראוי הוא שיהא כפוף להוראות החוק בדבר חומר ארכיוני שבמוסדות המדינה. לכן מוצע, שהמונה "מוסד המדינה" יכלול גם תאגידים שיוכרו עליהם כעל מוסדות המדינה לענין חוק הארכיונים (סעיף 1).
2. למועצת הארכיונים סמכויות על פי חוק ורצוי שייקבעו מנין חוקי וסדרי דיון לישיבותיה (סעיף 2).
3. בהתאם לסעיף 4 לחוק העיקרי חובה להפקיד בגנון כל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית שאינו צריך לשימוש עוד. זה נותן למוסדות אפשרות להעביר לגנון גם חומר שלמעשה אין לו, לדעתם, כל ערך עוד ושבמקום לבקש את ביעורו הם מעמיסים אותו על הגנון. על כן מוצע שהוכת ההפקדה תחול רק על חומר ארכיוני שיש לשמור עליו, בין משום שלא הותר לבער אותו, ובין משום שאין בדעת הממונים עליו לבערו אלא לשמור עליו (סעיף 3).
4. סעיף 4 לחוק העיקרי הרשה להגביל בתקנות את זכות העיון בחומר הארכיוני המופקד בגנון. ההצעה באה לפרש שההגבלות לפי התקנות יכולות להיות שונות לפי סוגים של חומר ארכיוני, וכן שהן יכולות להיות לפי תקופות קצובות מתאריך היווצרו של החומר. כן יהיה הגנו רשאי לסווג חומר כסודי וכחשאי לצורך הגבלת העיון בו (סעיף 4).
5. החוק מורה שיש לתת העתקים, תמורת אגרות שייקבעו בתקנות, מכל חומר ארכיוני שאין הגבלות עיון תלות עליו. החומר הארכיוני הוא מסוגים שונים וקשה להכניס את כל סוגי ההעתקים למסגרת אחידה של אגרות. מוצע על כן שבמקום שלא נקבעה אגרה בתקנות יוכל ההעתק להינתן תמורת תשלום הוצאות לפי חשבון הגנו (סעיף 5).
6. כדי לתת למעונינים להביע את התנגדותם לביעורו של חומר ארכיוני, מורה סעיף 13 לחוק על מתן הודעות לחברי מועצת הארכיונים העליונה ועל פרסום ברשומות בדבר הכוונה לבער חומר פלוני. הנסיון הוכיח שלא היו כל תגובות לפרסומים הרכים שנעשו ברשומות. קיים גם חומר שיגרחי שאין לצפות שתתגלה איוו שהיא התנגדות לביעורו. מוצע על כן שהפרסום ברשומות לא יהיה חובה וייעשה רק אם הגנו ימצא את הדבר לנכון (סעיף 6).

ואלה הוראות החוק הקיים הנוגעות להצעת החוק:

הגדרות	<p>1. בחוק זה –</p> <p>"חומר ארכיוני" – כל כתב על גבי נייר או על גבי חומר אחר וכל תרשים, דיאגרמה, מפה, ציור, תו, תיק תצלום, סרט, הקליט וכיוצא באלה –</p> <p>(1) המצויים ברשותו של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית להוציא חומר שאין לו ערך של מקור;</p> <p>(2) המצויים בכל מקום שהוא ושיש בהם ענין לתקר העבר, העם, המדינה או החברה, או שהם קשורים לזכרם או לפעולתם של אנשי שם;</p>
החומר שיופקד בגנוך	<p>4. (א) כל חומר ארכיוני של מוסדות ממלכתיים שקדמו להקמת מדינת ישראל, וכל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית שפסק קיומם ואין מוסד אחר יורש את מקומם, וכל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה או של רשות מקומית שאינו צריך לשימור עוד – יופקד בגנוך.</p> <p>(ב) הגנו רשאי לקבל להפקדה בגנוך כל חומר ארכיוני.</p> <p>(ג) כל חומר ארכיוני שהועמד לרשותו של הגנוך, אף אם לא הועבר אליו – יראוהו כמופקד בגנוך.</p>
עיון הקהל	<p>10. (א) כל אדם רשאי לעיין בחומר הארכיוני המופקד בגנוך, אך אפשר להגביל זכות זו בתקנות.</p> <p>(ב) הופקד חומר ארכיוני שזכות העיון בו מוגבלת על פי חוק או על פי הסכם, יחולק עליו אותן ההגבלות גם בגנוך.</p> <p>(ג) הגנו, בהסכמת המועצה, רשאי לעיין חומר ארכיוני כסודי ולהגביל את רשות העיון בו.</p>
העתיקים	<p>11. הגנו רשאי להמציא לכל דורש, בתנאים ותמורת אגרות שייקבעו בתקנות, העתיקים, בין בכתב ובין בצורה אחרת, מכל חומר ארכיוני המופקד בגנוך שאין הגבלות עיון חלות עליו.</p>
ביעור חומר בגנוך	<p>13. חומר ארכיוני שלדעת הגנו אין צורך עוד לשמר, רשאי הוא לבערו כעבור שלושים יום מיום שניתנה הודעה לחברי המועצה על הכוונה לבער את החומר ושלושים יום לאחר שפורסמה הודעה על כך ברשומות; אם לפני תום המאוחר שבמועדים אלה הובעה התנגדות לביעור החומר – תכריע המועצה.</p>